

1884

1934

lat

Kościół św. Krzyża

w Siemianowicach Śl.

Kościół Św. Krzyża w Siemianowicach Śl. (1884—1934).

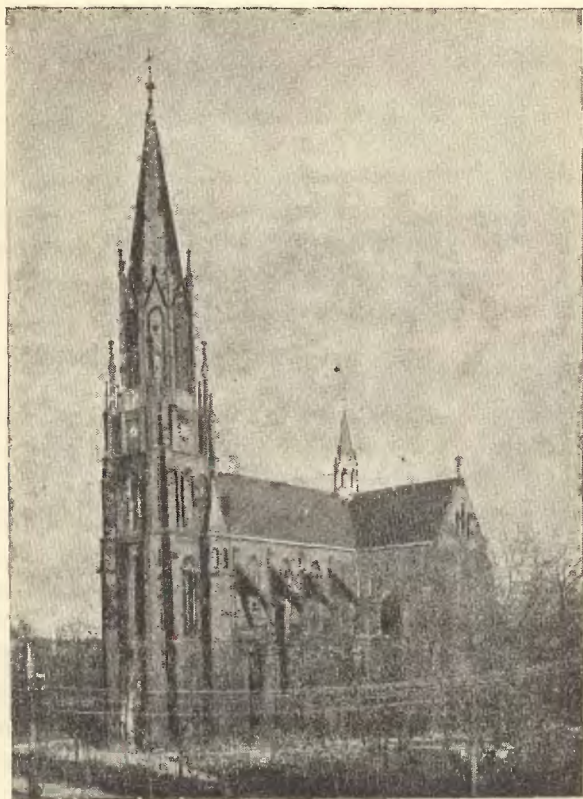

Napisał

Ks. AUGUSTYN KOŹLIK

proboszcz.

J. Golański

Kościół św. Krzyża. — Fot. Wodarz.

346797

II

12-72/1226

18.2. 38, -

Kronika parafji św. Krzyża w Siemianowicach Śl.

Siemianowice powstały, zdaje się, w wieku dwunastym lub trzynastym. Nazwa najprawdopodobniej pochodzi od nazwiska jakiegoś Siemiana, który był założycielem osady (tak zwykle naukowo tłumaczy się nazwy patronymiczną t. j. z końcówką — ice). Pod względem kościelnym Siemianowice należały pierwotnie do Czeladzi w diecezji Krakowskiej. Roku 1820 został tak zwany Dekanat Bytomski odłączony od diecezji Krakowskiej a wcielony do diecezji Wrocławskiej. W związku z tem przydzielono Siemianowice z Sadzawkami do parafji Michałkowickiej, definitywnie nastąpiło to jednak dopiero w roku 1827. Siemianowice były wtedy (tj. od roku 1718) własnością hrabiów Henckel de Donnersmarck, którzy na swoim zamku ufundowali kaplicę, prawdopodobnie około roku 1830. W roku 1834 otrzymał mocą reskryptu Kurji Biskupiej Wrocławskiej ówczesny Administrator parafji Michałkowickiej pozwolenie na odprawianie w tejże kaplicy jednej cichej mszy św. w tygodniu, z początku w każdy piątek a później w każdą środę.

TYMCZASOWY KOŚCIÓŁ (1867—1884).

Ludność Siemianowic wciąż wzrastająca odczuwała coraz żywiej potrzebę własnego domu Bożego i wskutek podania gminy udzielił też Biskup Wrocławski w roku 1866 zezwolenia na budowę kościoła. Zaraz zawiązał się Komitet, na którego czele stanęła Hrabina Wanda Henckel de Donnersmarck z rodu Gaszynów. Pani ta hojna i pobożna zakupiła z własnych środków jedną morgę roli, którą Komitetowi stawiła do dyspozycji. Już dnia 12. czerwca 1867 można było położyć kamień węgielny pod tymczasowy kościół. Ponadto zakrzętała się gorliwie około sprawienia niezbędnych paramen-

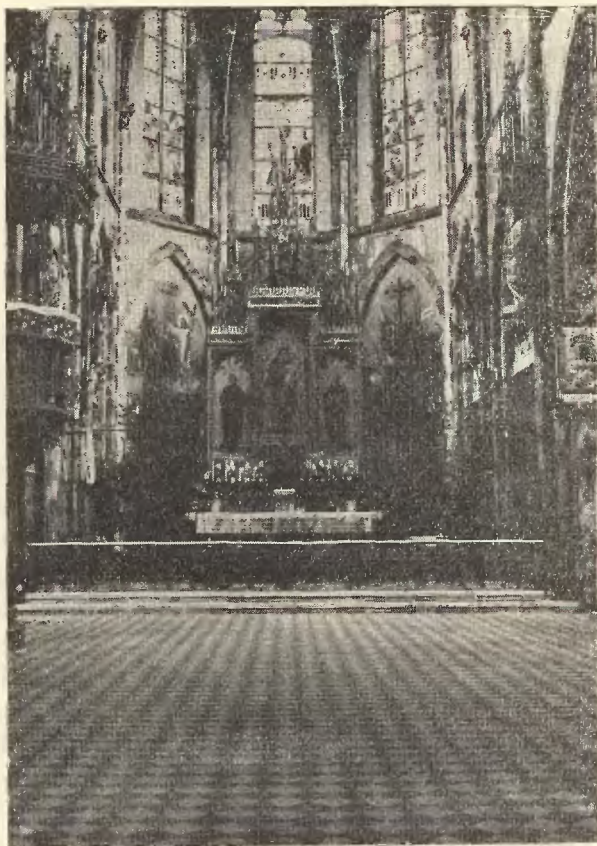
tów i sprzętów liturgicznych. Przy tłumnym udziale ludności miejscowej w otoczeniu 24 księży, poświęcił ks. Dziekan Pressfreund dnia 28. listopada tegoż roku tymczasowy kościół. Od tego dnia więc mogły Siemianowice w własnym kościele oddawać cześć Bogu Najwyższemu. Skromny był to coprawda kościółek, jak przekonać się można z obrazu, który się do dziś dnia zachował a umieszczony jest w zakrystji nowego kościoła. Warto zanotować też ten szczegół, że tego samego dnia poświęcona została figura Matki Boskiej, mieszcząca się przy wejściu do parku zamkowego; druga figura, znajdująca się na przeciwległej stronie Zamku a poświęcona św. Janowi Nepomuckiemu, jest wcześniejszej daty, jak świadczy napis: L. G. H. 1802 (Lazar Graf Henckel).

LOKALJA SIEMIANOWICE (1868—1873).

Z dniem 1. stycznia 1868 otrzymały Siemianowice własnego duszpasterza w osobie ks. Hugona Stabika, bratanka ówczesnego proboszcza Michałkowickiego, znanego poety ludowego ks. Antoniego Stabika. Kościółek tymczasowy stał się filją parafji Michałkowickiej, dlatego nowa placówka duszpasterska nosiła nazwę lokalji. Liczyła ona w pierwszym roku około 9000 dusz; chrztów św. udzielono 482, ślubów 79 a pogrzebów było 377 (dla porównania odnośne liczby z roku 1933, kiedy parafja liczyła 22 500 dusz: 418, 164, 300). W kwietniu tego samego roku oświadczył Hrabia Hugo Henckel de Donnersmarck gotowość objęcia patronatu nad kościołem Siemianowickim. W pierwszych miesiącach chowano jeszcze zmarłych w Michałkowicach, ale już 19 listopada tegoż roku poświęcono własny cmentarz, położony między kolonją Wandy a Sadzawkami (dziś tak zw. „Stary Cmentarz“). Wkrótce okazała się potrzeba rozszerzenia go: nastąpiło to pierwszy raz już w roku 1878 (w kierunku zachodnim) i drugi raz w roku 1899 (w kierunku północnym). W grudniu 1868 r. przydzieliła Kurja Biskupia osadę Sadzawki, kolonję Huta Jerzego i Srokowiec do lokalji Siemianowickiej.

PARAFJA SIEMIANOWICE (od roku 1873).

Dnia 1. kwietnia 1873 stały się wreszcie Siemianowice samodzielną parafją. Pierwszy jej proboszcz to dotychczasowo-

Ołtarz główny.

wy lokalista Hugon Stabik. 17 tegoż miesiąca otrzymał on kanoniczną instalację; parafia liczyła wtedy 11000 dusz. Ludność ciągle wzrastała i kościół okazał się rychło za szczupłym. Już pod koniec lat siedemdziesiątych powstała myśl wybudowania nowego obszernego Domu Bożego. Myśl wkrótce zdołano wcielić w czyn: dnia 29 czerwca 1881 położono kamień węgielny pod budowę nowego kościoła. Prace trwały 3 lata, a wykonano je pod kierownictwem mistrza budowniczego Jakischa z Bytomia. (Rysunek kościelny był pierwotnie przeznaczony do Mysłowic, ale tam go podobno odrzucono jako za drogi!).

KOŚCIÓŁ ŚW. KRZYŻA (1884—1934).

Dnia 23. września 1884 nastąpiło poświęcenie kościoła przez ks. Biskupa Sufragana Gleicha z Wrocławia. Przy tej sposobności ogłosił X. Biskup na ten dzień odpust jednego roku i w każdą rocznicę odpust 50 dni, który wierni otrzymać mogli pod zwykłymi warunkami. Poświęcony został kościół tajemnicy Podwyższenia św. Krzyża. Ponieważ święto to przypada na dzień 14. września, parafianie obchodzą więc tytułarne święto kościoła czyli „Odpust” (po łac. patrocinium) w niedzielę po 14. września, a rocznicę poświęcenia w niedzielę po 23. września. Godnem jest uwagi, że w obecnym roku, w którym kościół obchodzi jubileusz swego 50-lecia, data 23 września przypada akurat na niedzielę. Koszty budowy wynosiły 300000 marek niemieckich; zostały one pokryte świadczeniami Patronatu i Towarzystwa Akcyjnego Zjedn. Hut Królewskiej i Laura (które później objęło po Hrabim Henckel de Donnersmarck prawa i obowiązki patronatu) oraz dobrowolnymi składkami parafjan. Celem zapłacenia reszty długu zaciągnęła parafia pożyczkę we wysokości 60000 marek. Kościół jest zbudowany w stylu gotyckim. Wysokość jego wynosi 32 mtr. szerokość 29,20 mtr, długość 54,05 mtr. a wysokość wieży 75 mtr. Z razu posiadał kościół tylko trzy ołtarze: główny i dwa boczne ku czci św. Józefa i św. Barbary; dalsze ołtarze boczne są późniejszej daty, mianowicie z roku 1901 ołtarz św. Krzyża i Matki Boskiej a z roku 1932 ołtarz ku czci św. Teresy od Dzieciątka Jezus. Organów dostarczyła

Firma Schlag i Synowie z Świdnicy; po przebudowie, która nastąpiła w roku 1913, mają one 39 registrów i dwa manualy.

Dzwonów posiada Kościół prócz sygnaturki trzy. Podczas wojny światowej zostały dwa z nich, i to największy i najmniejszy, oddane na rozkaz władzy wojskowej, na ich miejsce sprowadzono dwa nowe w roku 1924. Dzwony ważą: „Św. Jadwiga“ — 930 klgr., „Św. Marja“ — 600 klgr., „Św. Józef“ — 280 klgr. Od roku 1929 mają one elektryczny napęd; kościół otrzymał już za czasów Ks. proboszcza Kunzego instalację elektryczną. Malowany był kościół trzy razy, i to za czasów ks. proboszcza Świdra i Kunzego a po raz trzeci w roku 1930 z inicjatywy obecnego ks. Proboszcza.

Organistami przy kościele św. Krzyża byli: Wilhelm Rosenblatt, Emil Lokay, Antoni Himmel, Maksymilian Glumb i Augustyn Piechowicz (od roku 1923).

Członkami Rady Parafjalnej są obecnie: Józef Imiołczyk, Franciszek Dembiński, Franciszek Krajszek i Wojciech Sosiński.

Przy kościele św. Krzyża istnieją następujące **polskie organizacje katolickie**: 1. Trzeci Zakon św. Franciszka, 2. Zakon Karmelitański. 3. Straż Honorowa Serca Pana Jezusa, 4. Apostolstwo Modlitwy. 5. Bractwo Matki Boskiej Pocieszenia, 6. Bractwo Matki Boskiej Bolesnej, 7. Bractwo Różańca św. 8. Marjańska Kongregacja Panien, 9. Związek Matek Chrześcijańskich, 10. Stowarzyszenie Mężów Katolickich. 11. Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo, 12. Katolickie Koło Abstynentów, 13. Stowarzyszenie Młodzieży Katolickiej, 14. Towarzystwo św. Zyty, 15. Chór Kościelny, 16. Krućjata Eucharystyczna, 17. Dzieło Dzieciństwa Pana Jezusa, 18. Dzieło Rozkrzewienia Wiary.

Proboszczowie Kościoła św. Krzyża (1884—1934).

Parafia Siemianowicka miała w ciągu swego 50-letniego istnienia czterech proboszczów. Pierwszym był niezapomnianej pamięci ks. Hugon Stabik, urodz. 5 lipca 1834, zasłużony jako budowniczy kościoła i organizator życia parafjalnego. Niestety danem mu było tylko dwa lata pracować przy nowej świątyni, którą był wystawił, bo nieubłagana śmierć odwołała go dnia 25 sierpnia 1886 do wieczności. Duszpasterzował ks. Stabik w Siemianowicach przeszło 18 lat, zwłoki jego spoczywają na tak zwanym starym cmentarzu (za dwa lata więc przypada 50-letnia rocznica jego zgonu). Pamięć tego zacnego kapłana jest jeszcze dzisiaj żywą w sercu parafjan.

Drugim proboszczem był ks. Andrzej Świder, urodz. w roku 1844, mąż wielkiej energii i zwolennik nieco oryginalnych metod duszpasterskich zwłaszcza gdy chodziło o utrzymanie karności kościelnej. (Do dziś dnia jeszcze kursują o tem ciekawe anegdoty wśród ludu). Parafię objął 14 grudnia 1886. W lecie 1888 rozpoczął budowę plebanji, którą ukończono 1 kwietnia 1889. Za jego staraniem powstał też przy ówczesnej ulicy Zamkowej (dziś ul. ks. Stabika) w roku 1889 Zakład św. Jadwigi, którego zarząd objęły S.S. Boromeuszki. W następnym roku kazał ks. proboszcz w miejscu, gdzie dawniej stał główny ołtarz tymczasowego kościoła, postawić figurę z kamienia piaskowego, wyobrażającą Pana Jezusa na górze oliwnej (tak zwany Ogrojec); od roku 1901 unosi się nad nią kaplica w stylu gotyckim. Parafią zawiadował ks. proboszcz Świder przez dwadzieścia dwa lata; umarł dnia 19 października 1908 a pochowany jest w Piekarach, w miejscu jego urodzenia.

Trzecim proboszczem był ks. Franciszek Kunze, urodz. 10 sierpnia 1867. Parafię objął 8 czerwca 1909. Za jego rządów rozrosła się parafia do ogromnej liczby przeszło 30.000 dusz. Aktualną więc stała się od pierwszych lat jego urzę-

dowania sprawa podziału parafji. Powstały w związku z tem przykre spory pomiędzy Proboszczem, Zarządem Kościelnym, względnie Reprezentacją Gminną a Patronatem. (P. Hilger!), zwłaszcza dookoła miejsca, gdzie miał stanąć nowy kościół. Spory wlokły się przez długie lata, a położył im koniec właściwie dopiero wybuch wojny; zdecydowano się odkupić od ówczesnej gminy Huta Laura halę targową, którą urządzono potem jako kościół tymczasowy, i tak powstała druga parafja w Siemianowicach. Parafja św. Krzyża znajduje się po północnej stronie toru kolejowego a nowa parafja św. Antoniego po południowej stronie. Z części materiału, przeznaczonego przez ks. proboszcza dla nowego kościoła, wybudowano w roku 1915 salkę na zabrania towarzyskie, położona jest w ogrodzie obok plebanji. Sterany walkami i strawiony długoletnią chorobą, ukończył ks. proboszcz Kunze życie dnia 9 września 1924 po piętnastu latach duszpasterzowania, pochowany jest na nowym cmentarzu przy ul. Michałkowickiej, założonym przez niego 14 lat przedtem.

Czwartym proboszczem jest ks. Augustyn Koźlik, urodz. 21 marca 1884, wyświęcony na kapłana 17 czerwca 1909. Parafję św. Krzyża objął w dniu 21 grudnia 1924. Głównem jego staraniem było rozbudowanie organizacji kościelnych i upiększenie Domu Bożego. W tym celu przeprowadzał kilkakrotnie gruntowną reparację mocno uszkodzonego dachu kościelnego i wieży. W roku 1930 wreszcie mógł przystąpić do zadania, o którem od samego początku swojej działalności tutejszej marzył, mianowicie do wymalowania kościoła w wielkim rozmiarze. Zgodnie z nazwą kościoła (Kościół św. Krzyża) miała malatura kościoła być tak przeprowadzoną, że wszędzie miała się okazać łączność z tajemnicą ofiary Pańskiej, tak krwawej jak bezkrwawej. Symbolika ta uwydatnia się przede wszystkim w dwóch obrazach, umieszczonych obok głównego ołtarza: lewy obraz przedstawia scenę „Quo vadis, Domine?” („Dokąd idziesz, Panie?”) a prawy zdarzenie Podwyższenia św. Krzyża (z czasów cesarza Herakliusza w wieku siódmym). Po obu stronach kościoła ciągnie się na ścianach niżej okien serja dwudziestu dwóch obrazów, tworzących jedną ideową całość. Obrazy po lewej (od głównej bramy) stronie przedstawiają kolejno:

Proboszczowie Parafji św. Krzyża.

Ks. Hugon Stabik

Ks. Andrzej Świder

Ks. Franciszek Kunze

Ks. Augustyn Koźlik
Radca Duchowny

1. Wypędzenie Adama i Ewy z raju (Skutki pierwszego grzechu.
2. Ofiara Abła.
3. Izaak niesie drzewo swoje na górę Morję.
4. Ofiara Abrahama.
5. Józef sprzedany w niewolę.
6. Hiob cierpliwy.
7. Uczta Paschy w Egipcie.
8. Ofiara Melchizedeka.
9. Wąż miedziany.
10. Cud Manny na pustyni.
11. Gorejący krzak Mojżesza.

Wymienione te obrazy przedstawiają zdarzenia z Starego Testamentu, będące tak zw. typami ofiary Nowego Testamentu, t. j. śmierci Zbawiciela wzgl. bezkrwawej ofiary Jego, którą jest Najśw. Sakrament Ołtarza.

Obrazy po prawej stronie wyobrażają błogosławione skutki ofiary krzyżowej, objawiające się w Piśmie św. Nowego Testamentu i w dalszym ciągu w historii kościelnej. Są to następujące obrazy:

1. Chusta św. Weroniki.
2. Ukamieniowanie św. Szczepana.
3. Ukrzyżowanie św. Piotra.
4. Śmierć św. Andrzeja na krzyżu.
5. Św. Jan na wyspie Patmos.
6. Męczeństwo św. Wawrzyńca.
7. Ukazanie się znaku krzyża św. Konstantemu Wielkiemu.
8. Śmierć św. Cecylii.
9. Męczeństwo św. Wojciecha.
10. Sięgmatacja św. Franciszka Serafickiego.
- 11 Męczennicy Japońscy.

Pod każdym z wymienionych obrazów mieszczą się dwa mniejsze: są to głowy różnych postaci z Pisma św. oraz Świętych Pańskich, między innemi głowy Proroków, Apostołów i Ojców Kościoła tak wschodniego jak zachodniego. Wielki obraz na sklepieniu kościelnym (w czterech częściach) z Chrystusem Królem jako Sędzią Odwiecznym wyobraża tak zw. cztery rzeczy ostateczne. Wreszcie ostatni obraz, umieszczony nad ołtarzykiem św. Teresy od Dzieciątka Jezus, to

hold oddany przez Trzech św. Króli i Pasterzy Dzieciątku Jezus. Tak więc została cała symbolika obrazów oddana w służbę centralnej idei Kościoła t. j. tajemnicy Krzyża św. Malowanie jest dziełem artysty-malarza p. Kowalewskiego z Katowic. Koszty prac malarskich, szklarskich i murarskich pochłonęły kwotę 120 tys. zł.

Dla odnowienia wewnętrznego życia parafjan odbyły się w roku 1927 Misje św., odprawione przez OO. Jezuitów. W roku 1933 udzielił Najprzewiel. Ks. Biskup Adamski czterem tys. wiernym Sakramentu Bierzmowania św. Obecny rok, tak pamiętny dla parafji św. Krzyża, — rok jubileuszowy — zamierza proboszcz zamknąć urządzeniem nowych Misyj św., które przeprowadzić mają OO. Franciszkanie.

Ołtarz Krzyża Św.

Ofiarz Matki Boskiej.

Spis Kapłanów

których wydała parafja św. Krzyża.

1	Najprzewieleb. Ks. Tylecek Wilhelm Marja (T. Słowa Bożego) Protonotariusz Apostolski Administrator Apostolski	Foz do Ignassu Parana (Brazylja)
2	Najprzewieleb. Ks. Grabowski Wojciech (T. Misjon.) Protonotariusz Apostolski Generalny Wikariusz	Czerniowce Bukowina (Diec. Jassy w Rumun.)
3	Przew. Ks. Skowroński Aleks. Prałat Domowy Jego Świątobl. Prepozyt Kapituły Katedralnej Katowickiej	Mikołów (Diecezja Śląska)
4	† Ks. Strużyńska I. Augustyn proboszcz i kanonik hon.	Rumunja
5	Ks. Strużyńska II. Edward prob. i kanonik honorowy	żyje jako emeryt w Bonn w Niemczech
6	† Ks. Kałuża I. Wilhelm proboszcz i dziekan	Rumunja
7	† Ks. Włocka I. Paweł proboszcz	Rumunja
8	Ks. Włocka II. Alfred Tow. Słowa Bożego	Nysa (Diec. Wrocławska)
9	† Ks. Müller, proboszcz	Rumunja (?)
10	Ks. Dr. Michalski Konstanty, Tow. Misjon., prof. filozofji	Kraków
11	Ks. Dr. Michalski Wilhelm Tow. Misjon., prof. teologii św.	Warszawa

12	Ks. Dr. Miśsa Paweł, Tow. Misjon.	Lwów
13	Ks. Zieliński Józef, Tow. Misjon. proboszcz	Milatyn Nowy (Diecezja Lwowska)
14	† Ks. Gawliczek Ryszard proboszcz	Diec. Wrocławska
15	Ks. Kaszuba Albert proboszcz	Darachów (Diecezja Lwowska)
16	Ks. Król Stefan, Tow. Misjon.	Kraków
17	Ks. Zoremba, duszpasterz	Adampol (Turcja)
18	† Ks. Sobek Karol Redemptorysta	umarł w Poznańskim na misjach.
19	† Ks. Dembiński I. Teodor, Tow. Zmartwychwstańców	Lwów
20	Ks. Dembiński II. Fraaciszek, Tow. Zmartwychwstańców proboszcz	Chicago (Ameryka)
21	Ks. Dembiński III. Paweł, Tow. Misjon. Ojciec Duch. Sem. teologiczn.	Warszawa
22	Ks. Dylla I. Hugon, proboszcz	Fall River (Ameryka)
23	Ks. Frania Józef proboszcz	Latrobe, Pensylwania (Ameryka)
24	Ks. Bartodziej Piotr proboszcz	Little Rock (Ameryka)
25	Ks. Wróbel Hugon, Salezjanin	Ameryka
26	Ks. Pach Józef Salezjanin	Daszawa (Diecezja Lwowska)
27	Ks. Klugier	Ameryka

28	† Ks. Kukłok	Ameryka
29	Ks. Loch Oskar, Kongr. Penitencjarzy	Włochy
30	Ks. Koppel Wilhelm emeryt. duszp. wojskowy	Maniewicze (Diecezja Łucka)
31	† Ks. Ganczarski Wiktor wikariusz powiatowy	Imielnica (Diec. Wrocławska)
32	† Ks. Żydek Ryszard duszpasterz	Diecezja Wrocławska
33	Ks. Hajda Roman Tow. Słowa Bożego	Mehlsack (Diecezja Warmińska)
34	Ks. Arndt Alfred katecheta	Bytom (Diec. Wrocławska)
35	Ks. Sauer I. Maksymilian proboszcz	Diec. Wrocławska
36	Ks. Sauer II. Karol proboszcz	Diec. Wrocławska
37	Ks. Dr. Dylla II. Paweł, Tow. Misjon.	Fall River (Ameryka)
38	† Ks. Dr. Rzychoń I. Karol, Tow. Misjon. Ojciec Duch. Seminar. Śląskiego	Kraków
39	Ks. Glumb Fryderyk kuratus	Diec. Wrocławska
40	Ks. Kałuża II. Wendelin wikary	Mikulczyce (Diec. Wrocławska)
41	Ks. Dylla III. Alojzy wikary	Biskupice (Diec. Wrocławska)
42	Ks. Bromm Franciszek wikary	Diecezja Klagenfurt (Austria)

43	Ks. Brzózka Wiktor, Tow. Misjon. Misjonarz	Yung-hia-chang (Chiny)
44	Ks. Rzychoń II. Józef, Tow. Misjon. — na studiach	Warszawa
45	Ks. Lizoń Józef, Salezjanin, Misjonarz	Połud. Ameryka
46	Ks. Reif Wilhelm Tow. Słowa Bożego Misjonarz	New-Guinea
47	Ks. Broll Maksymilian wikary	Wielkie Lasowice (Diec. Wrocławska)

Uwaga: Jeżeli uwzględnimy jeszcze kapłanów, którzy urodzili się w naszej parafji, ale po jej podziale odprawili prymicje swoje w kościele św. Antoniego, to ogólna liczba przekroczy pięćdziesiątkę.

Žitobek.

Spis Księży Wikarjussy

którzy pracowali przy parafji św. Krzyża.

1. † Myśliwiec 1868	26. Nowak Franciszek 1909
2. † Villain 1868	27. Macherski Franciszek 1910
3. † Richter Piotr 1870	28. Mletzko Edmund 1910
4. † Fürstenmühl 1870	29. Goldmann Alfons 1911
5. † Hencziński August 1870	30. Kulik Ryszard 1911
6. † Ganczarski Wiktor 1873	31. Cebula Emil 1912
7. † Gregor Józef 1884	32. Klein Franciszek 1914
8. † Dr. Sladeczek Edmund 84	33. Wojciechowski Karol 1914
9. † Kuboth Jan 1885	34. Wycisło Paweł 1915
10. † Nowak Józef 1887	35. Schmidt Paweł 1916
11. † Czaja Józef 1887	36. Ściagała Franciszek 1917
12. † Kapica Jan 1892	37. Dr. Jelito Józef 1920
13. † Halaczek Franciszek 94	38. Wallach Robert 1923
14. † Wick Eberhard 1898	39. Dr. Masny Jan 1923
15. † Dyrbach Wiktor 1901	40. Lindner Antoni 1923
16. † Majewski Gustaw 1901	41. Kałuża Franciszek 1926
17. Banaś Jan 1902	42. Spyra Wincenty 1927
18. † Piegza Hugon 1902	43. Dr. Fross Alfons 1927
19. † Buchta Franciszek 1902	44. Brejza Jerzy 1927
20. † Mika Kurt 1904	45. Klimza Franciszek 1929
21. Kaletta Paweł 1904	46. † Cichy Ryszard 1929
22. Musioł Henryk 1905	47. Skudrzyk Emil 1931
23. Materne Otton 1907	48. Urban Wojciech 1932
24. Cedzich Hugon 1908	49. Steuer Antoni 1932
25. Kukofka Wilhelm 1909	50. Juraszek Eryk 1934
-

Zakończenie.

Drodsy moi Parafjanie!

Wam poświęcam tę krótką historję Kościoła św. Krzyża jako pamiątkę jego jubileuszu pięćdziesięcioletniego, który obchodzimy w tym roku dnia 23 września — Wam, bo to Wasz Kościół: Wyście go bowiem wybudowali na chwałę Bożą przed pięćdziesięciu laty, Wyście go utrzymywali przez przeciąg pół stulecia, a w obecnych tak ciężkich czasach nie przestajecie dbać o jego krasę i ozdobę tak, że ciągle staje się coraz piękniejszym. Kochacie tę swoją Świątynię i jesteście z niej dumni, a po przeczytaniu tego skromnego pamiętnika stała się Wam może jeszcze droższą. Ale pamiętajcie o tem, że radość z posiadania pięknego Kościoła wtedy dopiero wyjdzie Wam na zbawienie, gdy bez ustanku starać się będziecie o to, żeby dusze swoje przerabiać na żywe Świątynie Boże. A przewodniczką na drodze do święłości niechaj nam wszystkim będzie szczerą i głęboką miłość do osoby i nauki Ukrzyżowanego, któremu poświęcony jest ten nasz Kościół.

Nulla salus nisi in Cruce!

Tylko w Krzyżu Św. zbawienie!

Siemianowice Śl. w wrześniu roku Pańskiego 1934.

Wasz Proboszcz.

39. —
232483/2

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000406191

II 346797

sublet

---

*Druk: Drukarnia Siemianowicka
(wł. Piotr Pronobis) Siemianowice Śl.*
